

MEEUWENKOLONIES IN ZUID-KENNEMERLAND IN 1987

Fred Cottaar & Erik Maassen

Inleiding

Dit jaar werd voor het eerst de regio IJmuiden geheel onderzocht op broedende meeuwen. Dit om een overzicht te krijgen van het aantal broedparen van de verschillende soorten. Samen met andere gebieden in onze regio (vooral de duinen) zou dit een totaaloverzicht van meeuwenkolonies in Zuid-Kennemerland kunnen vormen. Deze gegevens zouden tevens gebruikt kunnen worden voor het BSP-project van SOVON.

In dit verband werd, met toestemming van Rijkswaterstaat, op 28 mei het Forteiland tussen de pieren van IJmuiden bezocht om de aldaar broedende meeuwen te inventariseren. Rond deze periode werden ook in alle andere gebieden de nesten van meeuwen geteld. Hieronder volgen de gegevens die verzameld zijn van de op dit moment bekende plaatsen. Misschien dat ergens in een vergeten hoekje nog enkele broedgevallen hebben plaatsgevonden (laat dit dan even weten aan ondergetekenden).

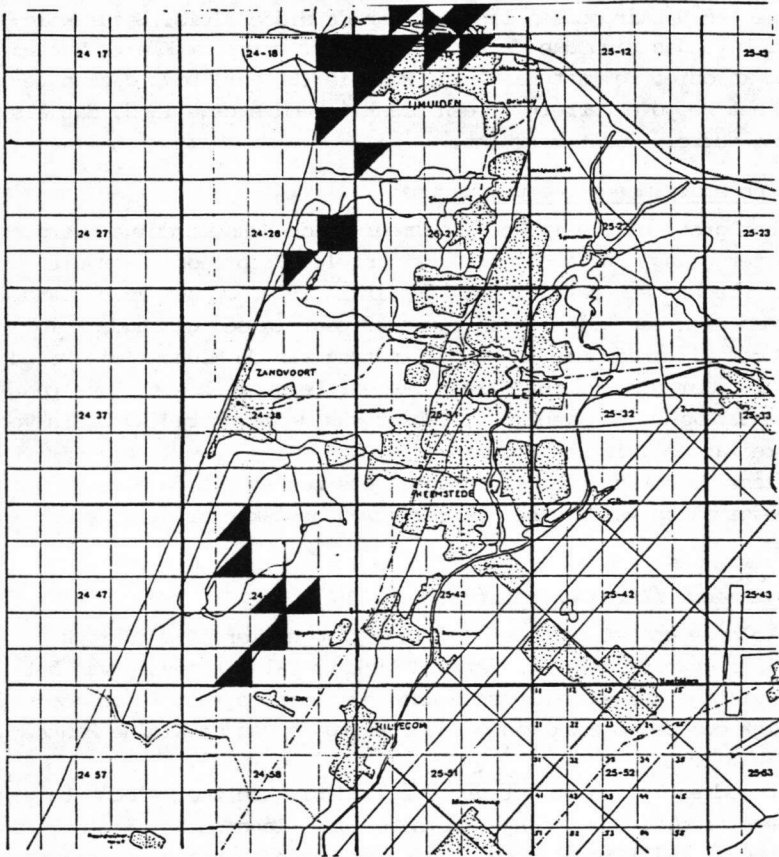
Resultaten

Tabel 1. Aantal broedparen van Kleine Mantel-, Storm- en Zilvermeeuw in Zuid-Kennemerland in 1987.

	Stormm.	Kleine Mantelm.	Zilverm.
AW-duinen	± 30	-	-
Sluizencomplex (IJmuiden)	23	50	570
Kennemerduinen	2	1	165
Duin en Kruidberg	-	-	9-10
Totaal	± 55	51	± 745

Stormmeeuw (*Larus canus*)

In de AW-duinen bevond zich een kolonie van circa 30 paar, broedend in bomen, en buiten de twee paar op het grote eiland van het Vogelmeer bevonden zich nog drie kleine kolonies (van ieder 6-9 paar) in het havengebied van IJmuiden. Hiervan bevond zich een kolonie van 8 paar op het Forteiland en een ko-

Figuur 1. Broedgevallen van meeuwen in Zuid-Kennemerland in 1987.

- Zilver-, Kleine Mantel- en Stormmeeuw.
- Zilver- en Stormmeeuw
- Zilvermeeuw
- Stormmeeuw

lonie van 9 paar op een landtong van de Middensluis. Beide kolonies bevonden zich aan de rand van een Zilvermeeuw/Kleine Mantelmeeuwkolonie. De laatste kleine kolonie (6 paar) bevond zich tegen het Hoogoverterrein op een braakliggend stukje land, dat als cross-terrein wordt gebruikt.

Kleine Mantelmeeuw (*Larus fuscus*)

Op het grote eiland in het Vogelmeer in de Kennemerduinen werd een teruggang van deze soort vastgesteld. Er broedde daar dit jaar slechts één paar, tegen 12 paar in 1986. Op het Forteiland bevond zich een kolonie van circa 38 paar in een gemengde kolonie met Zilvermeeuwen en op de landtong van de Middensluis broedden 10 paar gemengd met Zilvermeeuwen. De overgebleven twee paar broedden ophet dak van de IJbunker van de bevoorradingsbasis voor booreilanden (zie ook Vegelin, 1987).

Volgens de tot nu toe bekende gegevens zouden dit de eerste broedgevallen van Kleine Mantelmeeuwen op daken zijn in Nederland.

Zilvermeeuw (*Larus argentatus*)

De kolonie op het grote eiland in het Vogelmeer is duidelijk kleiner geworden. Dit is vermoedelijk vooral het gevolg van het regelmatige bezoek van vossen aan deze kolonie (dit is vermoedelijk ook de oorzaak van de achteruitgang van de Kleine Mantelmeeuw hier).

De broedresultaten op het grote eiland blijken zeer slecht te zijn geweest t.o.v. die van het kleine eiland. Toen op het kleine eiland al pulli rondliepen, hadden de paren op het grote eiland nog eieren en de kolonie was hier danig uit zijn verband geraakt. Verder onderzoek zou hier dan ook zeer gewenst zijn, zodat we deze kolonie precies kunnen volgen.

Dit jaar broedden er op de beide eilanden nog 162 paren (1985: 358 paar), en ook op het kleine eilandje in het Spartelmeer hebben nog drie paar gebroed.

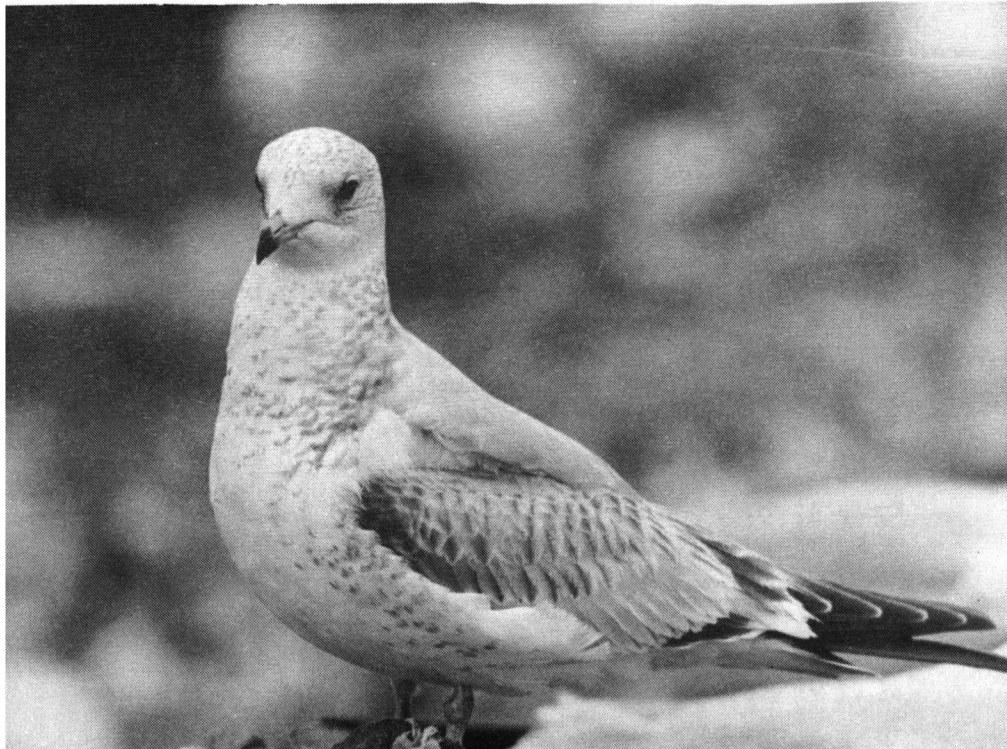
Er waren dit jaar geen broedgevallen in de AW-duinen, alhoewel elk jaar enkele Zilvermeeuwen weer de oude kolonie komen bekijken. In Duin en Kruidberg bevindt zich een nog steeds groeiende kolonie. Dit jaar broedden hier op de kleine eilandjes in het Cremer- en Duinmeer 9 - 10 paar. De grootste kolonie bevond zich op het Forteiland, en wel 398 paar. Op een landtong van de Middensluis bevond zich een kleinere kolonie (62 paar) en verder

broedden op de dukdalven, pontons, steigers en sluisdeuren in het gehele sluisencomplex nog eens 36 paar. Tenslotte broedden er nog drie paar op een dijklichaam. Op de IJbunker bevond zich een kolonie van 56 paar en op de gebouwen en silo's in het industriegebied van IJmuiden nog eens 15 paar, hetgeen een totaal geeft van 71 paar op daken broedende Zilvermeeuwen.

Opvallend Broedpaar

Op het Forteiland bevond zich een broedpaar van een Kleine Mantelmeeuw en een meeuw die de kenmerken vertoonde van de Geelpootmeeuw (Larus cachinnans). Dit paar werd begin juni met één jong gezien en op 8 juli werd een bijna vliegvlug jong door bovengenoemde meeuw gevoerd.

Naast alle broedende meeuwen in de regio zijn er in het broedseizoen ook niet broedende, vaak onvolwassen meeuwen van verschillende soorten aanwezig. Deze foto toont een onvolwassen Stormmeeuw in 1e zomerkleed. Foto: Piet Munsterman.

Samenvatting

Het is reeds jaren bekend dat in en rond het sluizencomplex Zilvermeeuwen broeden. Een totaalinventarisatie werd echter nooit gemaakt. Reden voor een aantal VWG-ers om de handen ineen te slaan en het gebied eens op z'n kop te zetten. Hieruit kwamen verrassende feiten naar voren; bijvoorbeeld 71 paar op daken broedende Zilvermeeuwen en zelfs 2 paar op daken broedende Kleine Mantelmeeuwen, welke vermoedelijk de eerste in dit biotoop broedende exemplaren in Nederland waren.

Tevens werden in andere gebieden ook meeuwen geteld (in de Kennemerduinen gebeurde dit al langer in opdracht van SBB), zodat nu een totaalbeeld van de regio werd verkregen (figuur 1). Opvallend was ook het grote aantal broedparen van Zilver- en Kleine Mantelmeeuwen op het Forteiland (resp. 389 en \pm 38 paar) en het duidelijk afnemend aantal in de Kennemerduinen. Deze afname is vermoedelijk het gevolg van vossen die de kolonie bezochten.

Hoogstwaarschijnlijk kunnen zich op afgelegen plekken in onze regio nog meer broedparen bevinden. Mocht U van broedgevallen op de hoogte zijn, dan houden ondergetekenden zich aanbevolen.

Met dank aan Rijkswaterstaat (de heren Stuuat en Kalkman) voor de toestemming om het Forteiland te betreden en Frans de Boer, Hans Schouten en Hans Vader voor het verstrekken van gegevens.

Literatuur

- Spaans, A.L. (1986). Overzicht broedvogelstand Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw en Stormmeeuw in 1985. RIN - rapport (intern) Arnhem.
- Vegelin, J.C.G. (1987). Het inventariseren van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen in IJmuiden. De Fitis 23(3): 97-98.

Fred Cottaar, Iepenstraat 10, 2023 SV Haarlem.

Erik Maassen, Wijk aan Zeeërweg 180, 1972 NW IJmuiden.